

Vähähiiliset julkiset hankinnat -webinaari, osa 2 – kysymyksiä ja vastauksia

Voiko hankintakriteereinä käyttää esim. Sustainable Travel Finland- merkkiä (STF)?

Suosittelavaa viedä merkin vaatimukset tarjouspyyntöön ja hyväksyä merkki esityksenä vaatimusten täyttymisestä.

Merkin kuvaus: Ohjelma soveltuu kaikille Suomessa sijaitseville matkailuyrityksille ja matkailualueille (alueorganisaatiot; destinaatiot). Mukaan voi ja kannattaa lähteä, vaikka kestävän kehityksen mukaisia toimenpiteitä ei olisi vielä aloitettu, sillä ohjelma tarjoaa tarvittavat työkalut kestävän matkailun edistämiseen.

1. Tarjoaja on tehnyt virallisen päätöksen tekeminen kestävän matkailun edistämisestä
2. Sitoutuminen kestävän matkailun periaatteisiin (listaa periaatteet)
3. Tarjoaja on nimennyt kestävän matkailua koordinoivan henkilön organisaatioistaan
4. Tarjoaja on tehnyt itsearviointin kohteen alueellista dataa yritysverkoston nykytilasta ja kehitystarpeista.
5. Tarjoaja on laatinut kestävän matkailun suunnitelman laatiminen joka koskee kaikkia tarjoan kestävyiden osa-alueita
6. Tarjoaja sitoutuu voittaessaan viestimään kansainvälisesti kestävän matkailun toimenpiteistä läpinäkyvästi
7. Yrityksiltä vaaditaan kestävää matkailua tukeva sertifikaatti. Destinaation yritysverkoston yrityksistä 51%:lla (mukaan lukien liikevaihdoltaan suurimmat yritykset): hyväksytyt sertifikaatit ovat seuraavat:
8. Tarjoaja sitoutuu päivittämään säännöllisin väliajoin kestävän matkailun osaaminen, itsearviointi, kehittämissuunnitelma ja indikaattorit

Vaatimukset 1-8 voi täyttää myös osoittamalla että yrityksellä on *Sustainable Travel Finland-merkki (STF)*.

Jos kriteeriin laitetaan monia eri vaihtoehtoja, kuten esim. Helsingissä on halua käyttää Ekokompassi-merkkiä (järjestelmämerkki tosin), voisiko silloin käyttää myös sellaisia merkkejä, joita eivät ehkä kaikki voi hankkia? Siis listaus vaihtoehtoista, joista luultavimmin ainakin yksi sopii kaikille.

Voi ilmoittaa, että vaatimuksen voi täyttää useilla merkeillä, kunhan merkit täyttävät pykälän 72 vaatimukset. Yritysten omia merkkejä ei voi listata vastaaviksi, vaan tulee olla kolmannen osapuolen vahvistama. Yritys voi osoittaa vaatimusten täyttymisen toki myös näyttämällä toteen että merkin vaatimukset täyttyvät.

Jossain vaiheessa EU on ollut laatimassa elinkaarimalleja. Tiedätkö näistä. Onko laadittu ja mille tuotteille?

Tähän annetaan vastaus myöhemmin.

Onko hiilijalanjäljen huomioiminen rakentamisessa kallista? Kuinka paljon kalliimpaa rakentaminen on huomioiden hiilijalanjälki? Kuinka paljon on olemassa rakennuksia, jotka olisivat saaneet esim. jonkun ympäristömerkin?

Vähähiilisyys ei ole sidoksissa hintaan, mutta on tärkeää alussa panostaa suunnitteluun niin, että löydetään järkevimmät ja optimaalisimmat ratkaisut. Kustannushyöty konkretisoituu elinkaaren aikana.

Hiilijalanjäljen huomioiminen elinkaaripohjaisesti johtaa todennäköisesti rakennuksen pienempiin elinkaarenaikaisiin kustannuksiin, erityisesti pienempiin käyttökustannuksiin. Monet vähähiiliset ratkaisut ovat markkinoilla jo tunnettuja ja "koeteltuja", eikä ratkaisun hinta välttämättä ole kalliimpi kuin perinteisenkään ratkaisun. Rakennuksen "loppuhintaan" vaikuttavat monet tekijät. Esimerkiksi muuntojoustava rakennus voi vähentää tarvetta rakentaa isompia tai useampia rakennuksia, jolloin säästöä syntyy myös siitä. Korostaisin laadunhallintaa rakentamisprosessissa - > jos kustannukset ylittyvät, se johtuu todennäköisesti muista syistä kuin vähähiilisyysratkaisuista. Hyviä esimerkkejä, joissa on pysytty budjetissa ja onnistuttu vähähiilisyudessa, on mm. Kuopion Länsirannan koulu.

Joutsenmerkittyyjä rakennuksia ovat mm. Hyvinkään Kenttädun päiväkoti, Kaarinan pienryhmäkoti, Mikkelin perhekuntoutuskeskus - noin kymmenkunta julkista palvelurakennusta.

Voitko Turun laskuria voi käyttää vain suunnitteluun, ei siis pisteytykseen (kriteerinä tarjouskilpailussa)? Voiko esim. portugalilainen tarjoaja käyttää laskuria?

Turun laskuri ottaa huomioon koko keittiöverkoston (laitteet, vedenkulutus yms.) ja kertoo, missä kohdin ruokapalveluita ilmastovaikutus syntyy. Tämä auttaa pohtimaan myös keittiöverkon rakennetta, eli kattaa hiilijalanjäljen hyvin laajasti. Tietopohja yksittäisten elintarvikkeiden osalta (esim. kotim. vai ulkom. papu, soija, kaura, jne.) ei ole riittävän tarkalla tasolla, jotta lautassisältöä voitaisiin luotettavasti vertailla. Laskuri soveltuu kuitenkin hyvin toimenpiteiden seurantaan, eli miten paljon päästösäästöjä tulee, jos hävikin määrä vähenee, tai kasvisruoan osuus lisääntyy. Harmonisoitu laskentamenetelmä elintarvikkeiden hiilijalanjäljen laskentaan on suunnitteilla / käynnistymässä kevät 2021.

Portugalilainen toimittaja saattaisi kyseenalaistaa suomalaisen laskurin väittämällä, että hänellä on tarkempaa tuotekohtaista tietoa. Siksi elintarvikkeiden hiilijalanjälkitiedon päivittäminen ja laskennan harmonisointi on tarpeen. Tällainen tarkempi laskuri toivottavasti saadaan käyttöön.

Mitkä ovat Helsingin 9 vähähiilistä hankintaa?

Helsingin vähähiilliset hankinnat löytyvät Canemure-hankkeen verkkosivulta:

<https://www.hiilineutraalisuomi.fi/fi-FI/Canemure/Osahankkeet/Helsinki>

Sieltä löytyy myös hankintakeissit.

Kuinka kaukolämmöstä saa fossiilitonta?

Kaukolämpöverkosto on ns. "alusta", jonka mahdollistaa energialähteiden uudistamisen alueellisen kehityksen tahdissa. Ei ole siis energialähteriippuvainen.

Kaukolämmön tuottajalta voi selvittää, onko saatavilla uusiutuvilla energialähteillä tuotettua kaukolämpöä.

Tiedoksi: Työ- ja elinkeinoministeriö pyysi kesällä 2020 lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi energian alkuperätakuista. Ehdotuksessa sähkön alkuperätakuujärjestelmää laajennettaisiin kattamaan myös kaasu ja vety sekä lämmitys ja jäähdytys. Hallituksen esitys on tarkoitus saada eduskunnan käsiteltäväksi lokakuussa.

Sähköä voidaan markkinoida uusiutuvalla energialla tuotettuna sähköinä vain, jos sille on myönnetty alkuperätakuu. Alkuperätakuujärjestelmällä varmistetaan sähkönkäyttäjien mahdollisuus valita uusiutuvista energialähteistä tuotettua sähköä ja täten varmentaa uusiutuvien energialähteiden käytöstä ilmoitettujen tietojen oikeellisuus. Tällä hetkellä sähkön alkuperätakuuta myönnetään uusiutuvista energialähteistä tuotetulle sähkölle. Hallituksen esitys kattaisi laajemmin energian alkuperätakuut jatkossa.

Lue lisää työ- ja elinkeinoministeriön verkkosivuilta: <https://tem.fi/-/lakiluonnos-energian-alkuperatakuista-lausunnolle-muutos-parantaa-asiakkaan-mahdollisuuksia-varmistaa-ostamansa-energian-alkupera>